



Öppet är bra, men inte till vilket pris som helst

Mikael Laakso, D.Sc. (Econ.)

Universitetslektor

Hanken Svenska Handelshögskolan, Helsingfors, Finland

Föreläsning på Malmö Universitet 25.10.2018

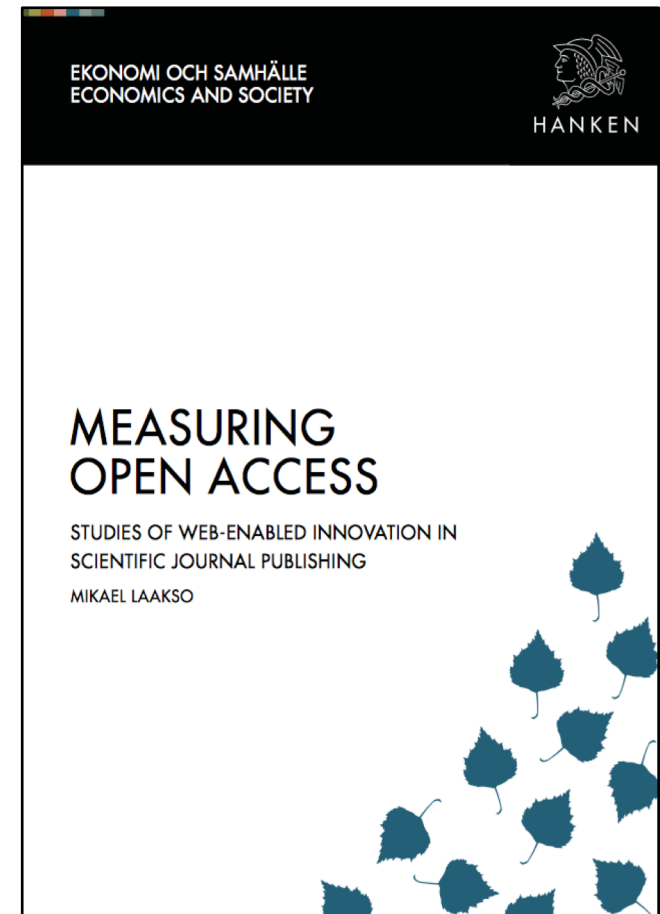
@mikaellaakso



Min bakgrund och mitt perspektiv



- » Min forskning har handlat om att följa upp hur öppenhet introducerats till kontexten vetenskaplig publicering.
- » Medlem av Europeiska Kommissionens expertgrupp "Future of Scholarly Publishing and Scholarly Communication (FSP)"
- » Medlem en strategigruppen tillsatt av FinElib, konsortiet av universitetsbibliotek i Finland, för att stöda förhandlingarna med förlagen.



<http://hdl.handle.net/10138/45238>

Agenda

» Varför?

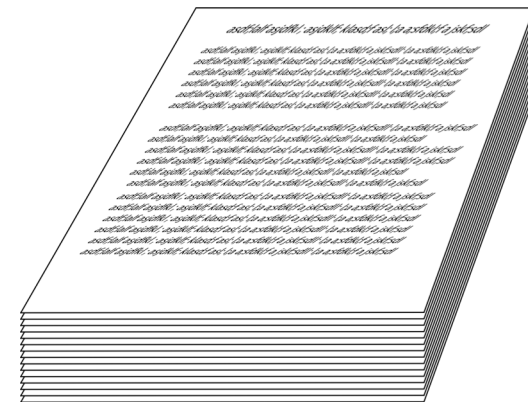
- » Behov för Open Access?
- » Olika discipliner, olika förutsättningar för Open Access

» Ekonomi och Open Access

- » Öppet = billigare?
- » Hybrid Open Access, vän eller fiende?
- » Förlagsförhandlingar
- » Publiceringsfonder

» Hur framåt?

- » Vem bestämmer? Vem skall betala?
- » Meritering
- » Discipliner har olika sätt att bäst stöda OA



Varför?



Måste något göras?



- » Vetenskapligt arbete stöds antingen direkt eller indirekt av offentliga medel, d.v.s. skatter. Inte bara i rena pengar utan också all arbetstid som går åt till de olika värdeskapande stegen i publikationsprocessen.
- » Ifall du idag söker upp en slumpmässig nyligen publicerad artikel i en vetenskaplig journal är det en ca. 50% chans att du kommer åt att läsa den gratis i någon form (Piwowar et al 2018).
- » De ekonomiska vinsterna vetenskapliga förlag gör får de flesta andra sektorer att blekna. Dessa pengar kunde användas bättre.
- » Den prenumerationsbaserade modellen är inte längre den mest logiska eller det mest effektiva sättet att distribuera vetenskaplig information.



Varför är inte allt redan Open Access?



- » **De stora förlagen har inte haft någon orsak att driva en omställning**
 - » Ett fåtal mycket stora förlag som kontrollerar marknaden.
 - » Skalfördelar i publiceringsverksamhet, de större blir ännu större.
- » **Meritering**
 - » Forskare blir utvärderade på basis av i vilka högt ansedda journaler de publicerat och vars redaktionsråd de eventuellt medverkar i.
 - » Att skapa etablera nya journaler tar tid.
- » **Universitet och bibliotek har inte haft resurser att agera**
 - » Att hållas i kapp med ökande prenumerationspriserna har ätit upp stora delar av budgeten, inte möjligt att rikta pengar mot alternativa syften.

Bibliotek har mycket svag marknadsposition

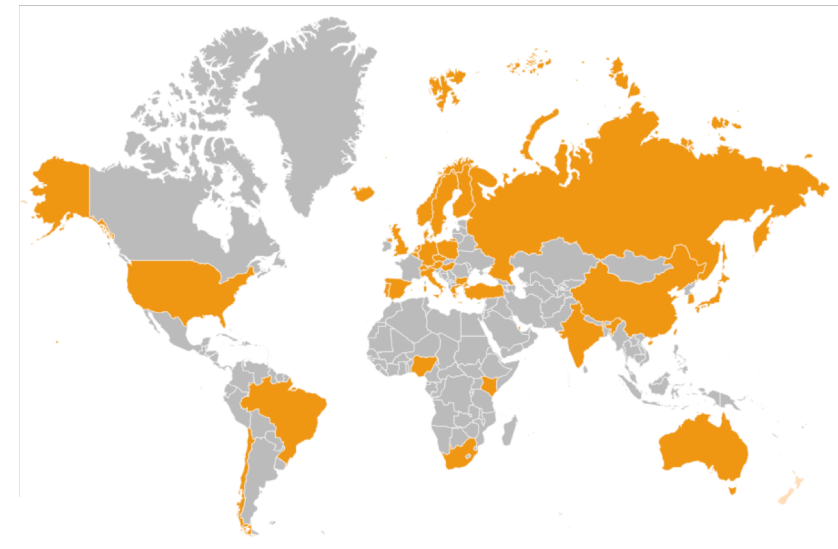
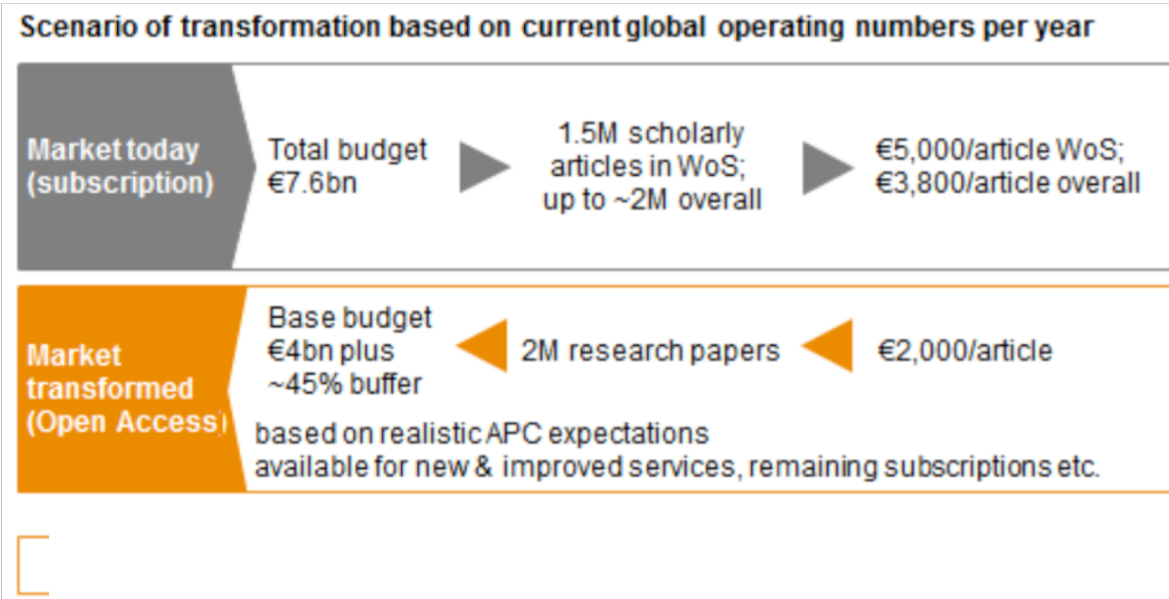


- » Prissättning och avtal (för det mesta) icke-transparenta eller offentliga.
- » Varje journal (och i förlängning förlag) formar ett monopol kring informationen som publiceras.
- » Nuvarande pris extrapolerade från historisk prissättning.
- » Förhandlingar decentraliserade och icke-koordinerade.
- » En marknad med två sidor (författare-bibliotek/universitet).
- » Slutkonsument och köpare ofta frånskiljda parter med olika intressen.
- » Användning av journaler som primär mätare på forskningens kvalitet och meritering.
- »

”Det finns redan tillräckligt med pengar i systemet”



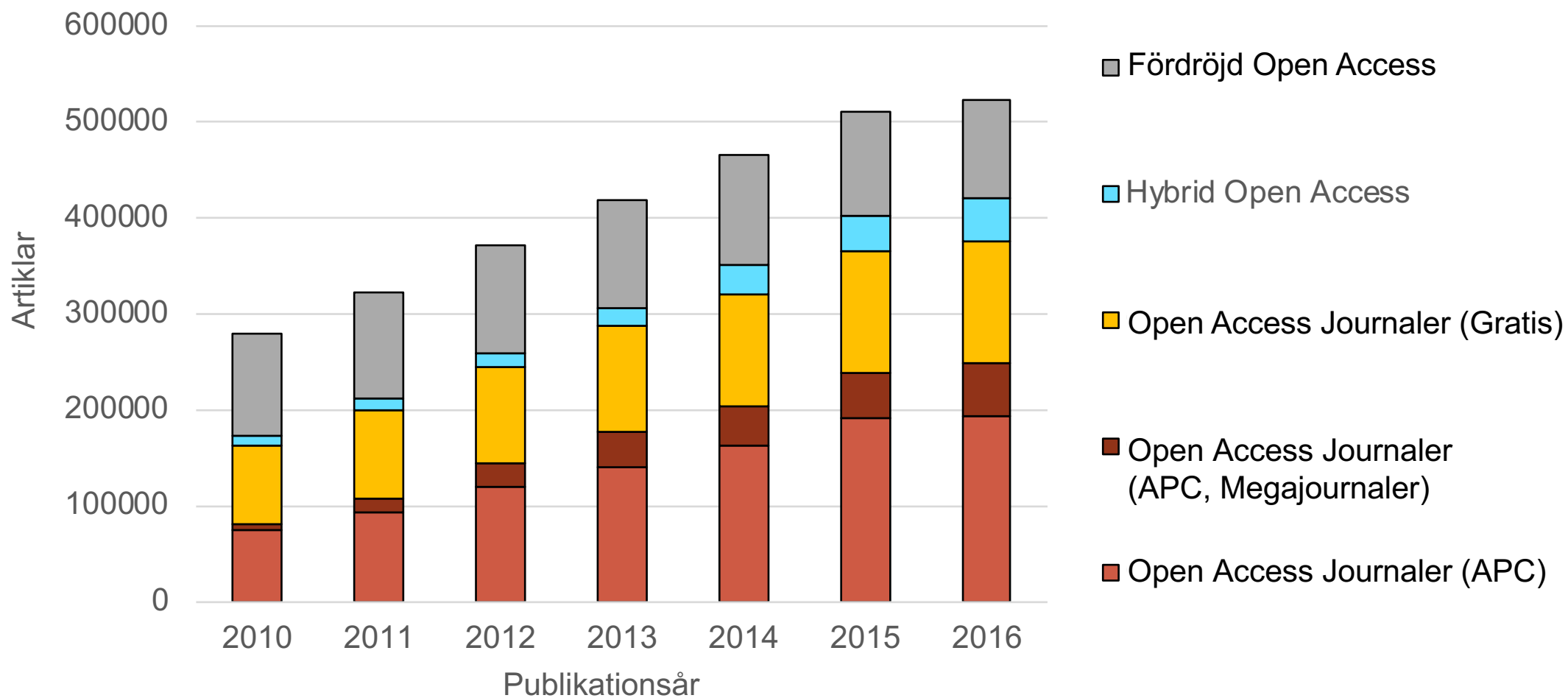
- » Detta är ett centralt konstaterande som fungerat som grund för OA2020 initiativet (oa2020.org), där man försöker koordinera en systematisk omställning till OA.



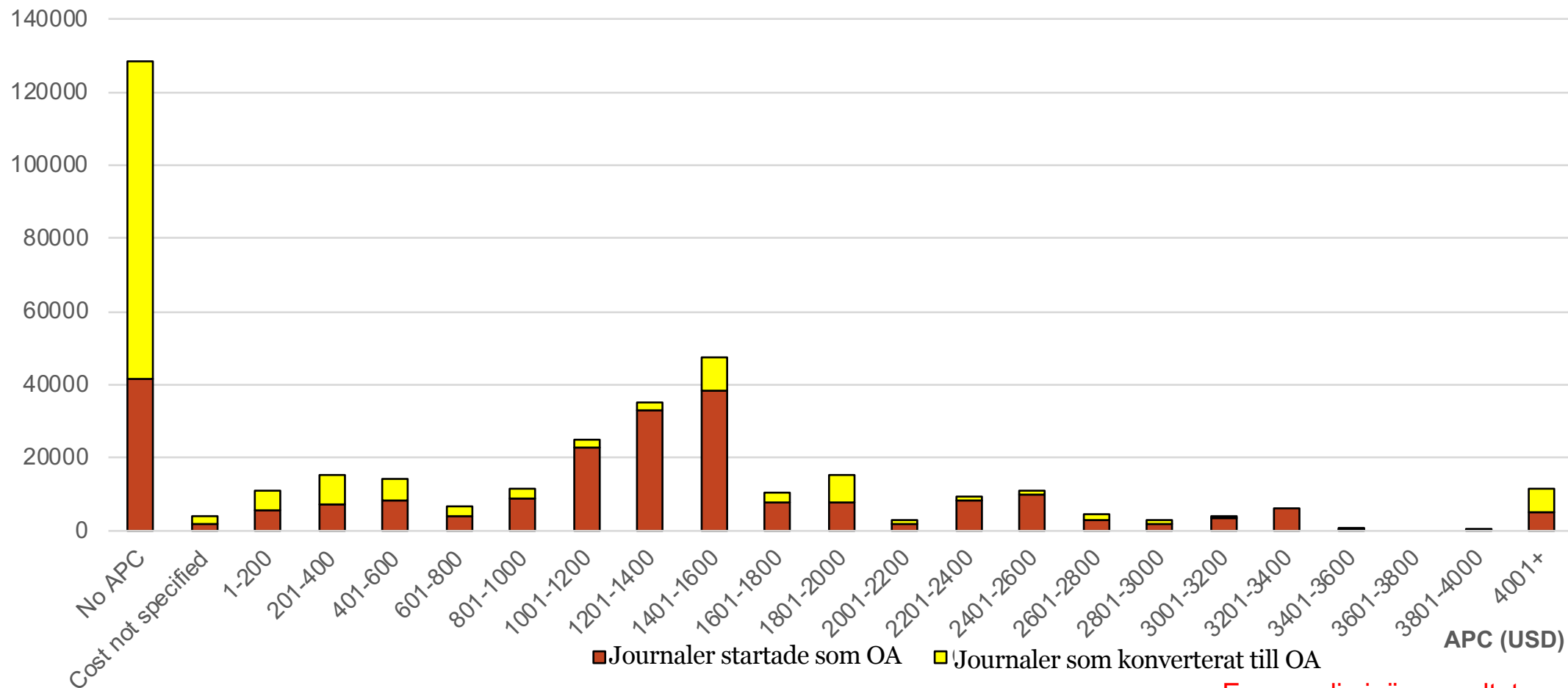
Bibliotekens nya roll



Open access utveckling i Scopus



Prisnivåer för OA journalartiklar publicerade 2016 i Scopus-indexerade journaler



Egna preliminära resultat

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Life Sciences		14	14	16	19	20	23	21
	Agricultural and Biological Sciences	19	21	23	25	25	27	25
	Biochemistry, Genetics and Molecular Biology	13	13	15	19	21	24	22
	Immunology and Microbiology	14	14	15	18	20	24	22
	Neuroscience	8	9	12	14	16	18	17
	Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics	12	12	13	15	16	19	18
Social Sciences		6	7	8	9	10	11	12
	Arts and Humanities	5	6	7	9	10	12	12
	Business, Management and Accounting	3	3	4	4	4	5	7
	Decision Sciences	4	5	6	6	6	7	7
	Economics, Econometrics and Finance	5	6	7	7	7	8	10
	Psychology	6	7	9	11	12	11	12
	Social Sciences	8	8	10	11	11	13	13
Physical Sciences		7	7	9	9	10	10	11
	Chemical Engineering	4	4	5	5	5	6	6
	Chemistry	8	9	9	9	8	9	10
	Computer Science	8	8	10	13	11	13	13
	Earth and Planetary Sciences	8	9	10	10	11	12	12
	Energy	2	3	5	5	5	7	7
	Engineering	3	4	7	7	8	9	10
	Environmental Science	7	8	9	10	11	10	11
	Materials Science	6	6	7	7	7	7	8
	Mathematics	8	9	13	15	16	14	12
	Physics and Astronomy	10	10	11	10	14	16	17
Health Sciences		13	14	16	18	19	21	21
	Medicine	13	13	15	17	18	21	21
	Nursing	6	8	8	9	8	9	8
	Veterinary	21	22	24	27	28	27	27
	Dentistry	17	18	21	20	20	23	21
	Health Professions	7	8	10	11	14	16	16
General		23	14	16	28	34	49	62

% av alla Scopus-indexerade artiklar publicerade i Open Access journaler

Vissa discipliner har mycket få OA journaler inkluderade i Scopus

Egna preliminära resultat

Trenden visar upp, både i priser och öppenhet



Relativa andelen gratis OA journaler har sjunkit i alla discipliner, och medelpriset för publiceringsavgifter har stigit i alla discipliner 2010 -> 2016

	Journals									Articles								
	OA 2010	OA 2016	Subscr. 2010	Subscr. 2016	OA % 2010	OA % 2016	% No APC 2010	% No APC 2016	Avg. APC 2016	OA 2010	OA 2016	Subscr. 2010	Subscr. 2016	OA % 2010	OA % 2016	% No APC 2010	% No APC 2016	Avg. APC 2016
Life Sciences	660	1041	3227	3165	17 %	25 %	46 %	40 %	1269	56215	130787	346617	449038	14 %	23 %	30 %	17 %	1627
Social Sciences	503	975	5704	6554	8 %	13 %	90 %	86 %	876	15118	39132	227296	296918	6 %	12 %	86 %	63 %	1163
Physical Sciences	667	1105	5387	5639	11 %	16 %	65 %	59 %	1012	52352	114293	693495	896019	7 %	11 %	46 %	42 %	1457
Health Sciences	923	1430	5162	4894	15 %	23 %	56 %	48 %	1296	77730	172257	526292	618597	13 %	22 %	48 %	28 %	1531
General	21	33	65	67	24 %	33 %	67 %	64 %	655	2127	25571	9622	18267	18 %	58 %	82 %	10 %	1395
Total	2774	4584	19545	20319	12 %	18 %	62 %	57 %	1140	203542	482040	1803322	2278839	10 %	17 %	46 %	30 %	1488

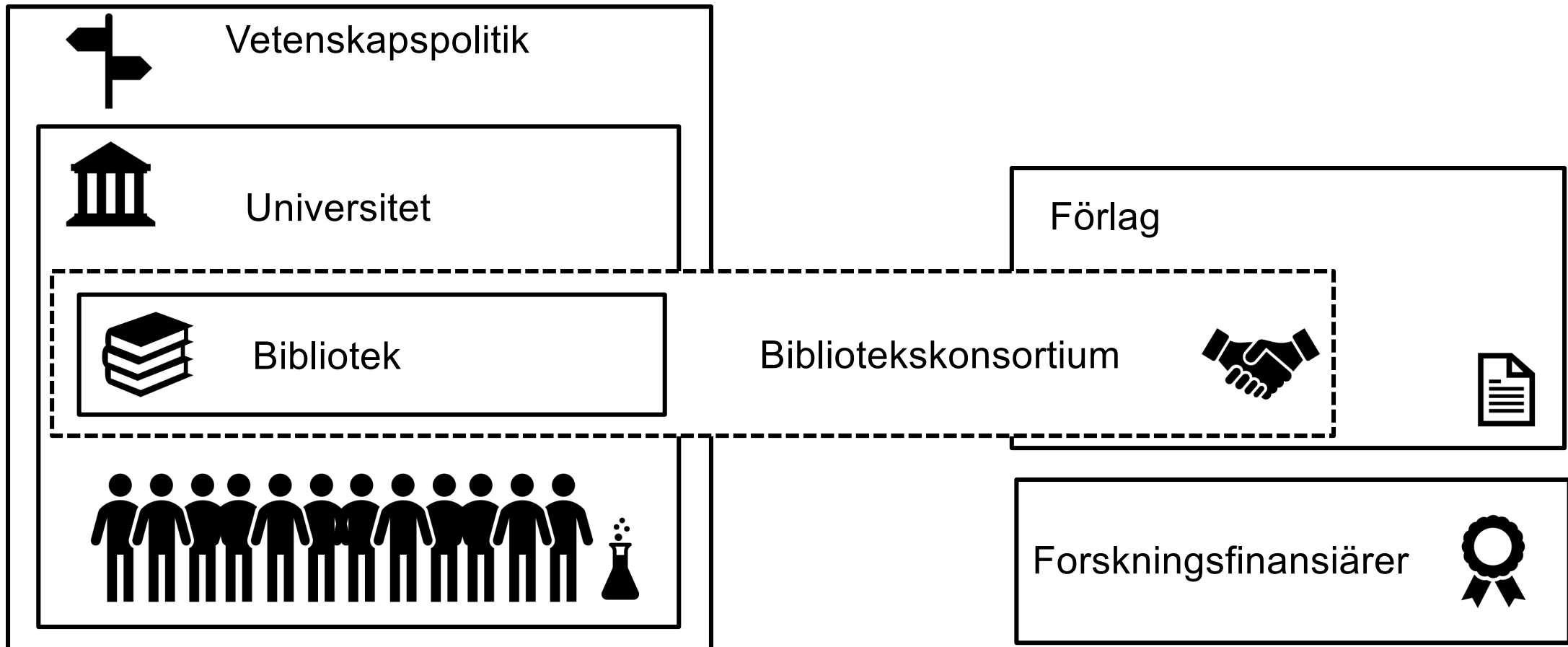
Egna preliminära resultat

	OA Journals				Subscription Journals				OA Journal % Across SNIP Quartiles			
	SNIP Q4	SNIP Q3	SNIP Q2	SNIP Q1	SNIP Q4	SNIP Q3	SNIP Q2	SNIP Q1	OA % in SNIP Q4	OA % in SNIP Q3	OA % in SNIP Q2	OA % in SNIP Q1
Life Sciences	205	321	338	178	485	763	1057	871	29,7 %	29,6 %	24,2 %	17,0 %
Agricultural and Biological Sciences	89	185	146	59	171	383	429	287	34,2 %	32,6 %	25,4 %	17,1 %
Biochemistry, Genetics and Molecular Biology	81	111	124	88	169	292	437	401	32,4 %	27,5 %	22,1 %	18,0 %
Neuroscience	24	21	44	22	43	55	129	130	35,8 %	27,6 %	25,4 %	14,5 %
Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics	30	37	47	24	116	101	158	100	20,5 %	26,8 %	22,9 %	19,4 %
Social Sciences	425	286	166	99	1766	1588	1448	1763	19,4 %	15,3 %	10,3 %	5,3 %
Arts and Humanities	199	65	28	12	953	490	378	337	17,3 %	11,7 %	6,9 %	3,4 %
Business, Management and Accounting	28	28	20	4	195	233	228	317	12,6 %	10,7 %	8,1 %	1,2 %
Decision Sciences	9	11	10	10	31	50	55	121	22,5 %	18,0 %	15,4 %	7,6 %
Economics, Econometrics and Finance	29	27	19	8	122	179	153	239	19,2 %	13,1 %	11,0 %	3,2 %
Psychology	39	38	26	6	138	205	248	327	22,0 %	15,6 %	9,5 %	1,8 %
Social Sciences	280	197	109	74	992	991	919	1071	22,0 %	16,6 %	10,6 %	6,5 %
Physical Sciences	216	393	298	198	875	1434	1483	1863	19,8 %	21,5 %	16,7 %	9,6 %
Chemical Engineering	15	26	18	12	77	102	105	122	16,3 %	20,3 %	14,6 %	9,0 %
Chemistry	15	49	20	16	74	187	191	166	16,9 %	20,8 %	9,5 %	8,8 %
Computer Science	32	47	54	51	103	215	226	509	23,7 %	17,9 %	19,3 %	9,1 %
Earth and Planetary Sciences	40	67	51	33	126	194	218	205	24,1 %	25,7 %	19,0 %	13,9 %
Energy	12	11	10	10	61	60	60	96	16,4 %	15,5 %	14,3 %	9,4 %
Engineering	75	99	77	41	363	470	400	594	17,1 %	17,4 %	16,1 %	6,5 %
Environmental Science	44	63	61	36	164	224	236	244	21,2 %	22,0 %	20,5 %	12,9 %
Materials Science	25	44	29	27	126	224	217	234	16,6 %	16,4 %	11,8 %	10,3 %
Mathematics	21	62	53	30	64	221	330	423	24,7 %	21,9 %	13,8 %	6,6 %
Physics and Astronomy	20	51	30	27	89	220	226	262	18,3 %	18,8 %	11,7 %	9,3 %
Health Sciences	437	366	384	244	1502	1002	1213	1189	22,5 %	26,8 %	24,0 %	17,0 %
Medicine	386	311	353	233	1385	881	1099	1088	21,8 %	26,1 %	24,3 %	17,6 %
Nursing	21	14	12	9	116	120	107	79	15,3 %	10,4 %	10,1 %	10,2 %
Veterinary	18	30	11	2	29	38	41	22	38,3 %	44,1 %	21,2 %	8,3 %
Dentistry	21	6	16	4	29	19	29	32	42,0 %	24,0 %	35,6 %	11,1 %
Health Professions	17	19	12	9	75	72	76	81	18,5 %	20,9 %	13,6 %	10,0 %
General	7	13	9	4	23	30	9	6	23,3 %	30,2 %	50,0 %	40,0 %
Total	1290	1379	1195	723	4651	4817	5210	5692	21,7 %	22,3 %	18,7 %	11,3 %
% APC Journals	25,5 %	35,4 %	56,6 %	66,4 %								
% Born OA Journals	37,8 %	34,3 %	50,5 %	68,0 %								

Andelen OA journaler i Scopus top 25% journaler per citerings-index (Q1) visar att OA journaler är (ofta mycket) underrepresenterade i så gott som alla discipliner

Egna preliminära resultat

Vilka är de centrala aktörerna och hur relaterar de till varandra?



Ekonomi och Open Access



Öppet = *billigare*?



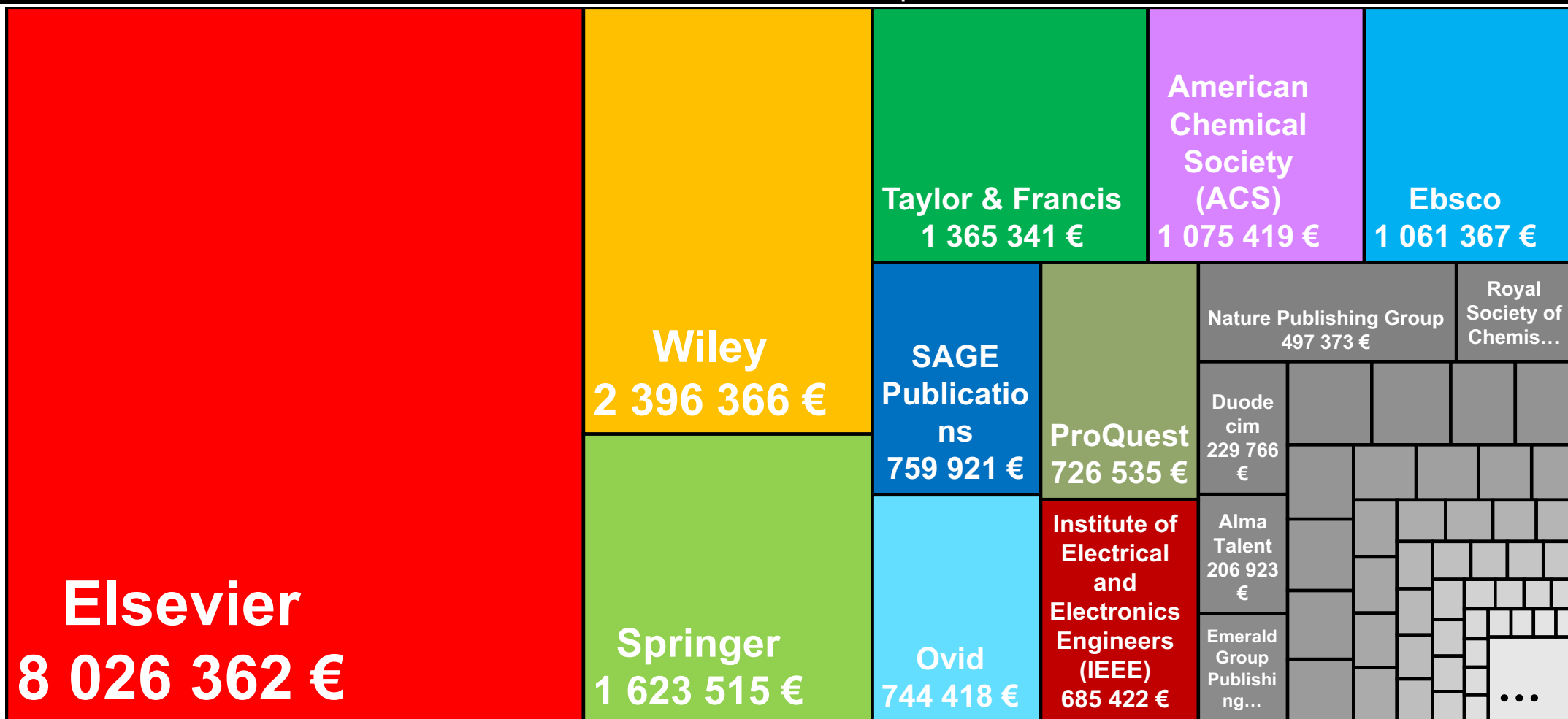
- » Hittils - **defintivit nej!**
- » Tvärtom, det sker vinstmaximering kring öppenhet av många olika slag.
- » Avsaknad av en, eller ens några, självklara ”modeller” att satsa stort på, de resurser som finns att stöda öppenhet blir lätt tunna och för utspridda för att uppnå samlad effekt.
- » De traditionella förlagen vill ha sin kaka och äta den med, medan nya open access journaler kan vara kraftigt ökande dyra att publicera i (Schonfelder 2018).

Kostnaderna för Finlands avtal med vetenskapliga förlag 2017

<https://avointiede.fi/tiedonkeruu2018>



HANKEN



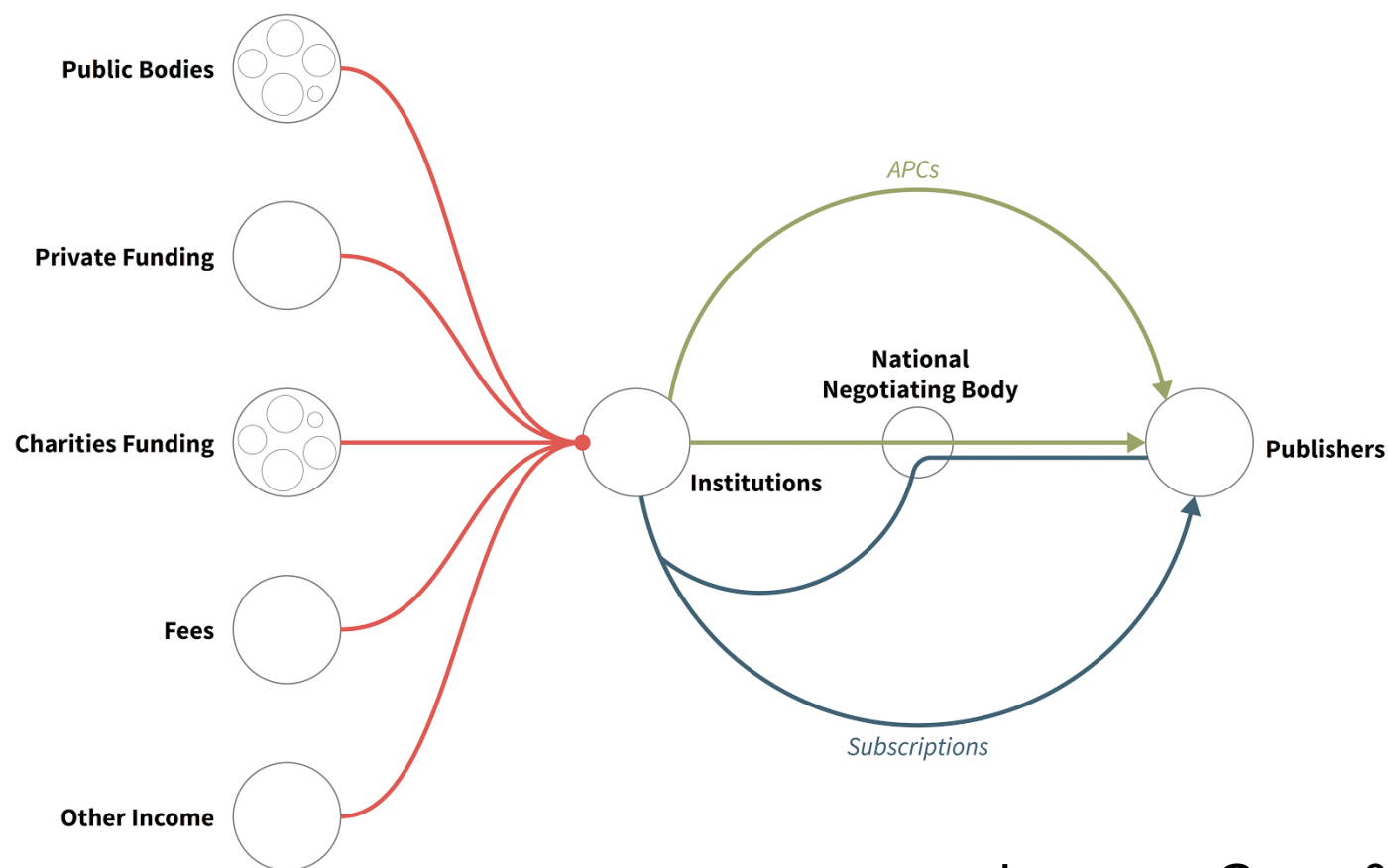


Förlagsförhandlingar



- » Fleråriga avtal görs med vetenskapliga förlag för att komma överens om pris för tillgång till material samt i allt ökande grad olika typer av Open Access tjänster.
- » Har blivit en central del av hur landskapet kring Open Access formas, allt hårdare krav och starkare koordinering gör att de ibland får mycket publicitet.
- » Konsortitet/biblioteket är ofta i en situation där olika motstridiga typer av förväntningar och mandat måste balanseras mot varandra (pris, öppenhet, tillgång....)

Ofta fattas en helhetsbild av hur pengar går från skattebetalarnas ficka till förlag

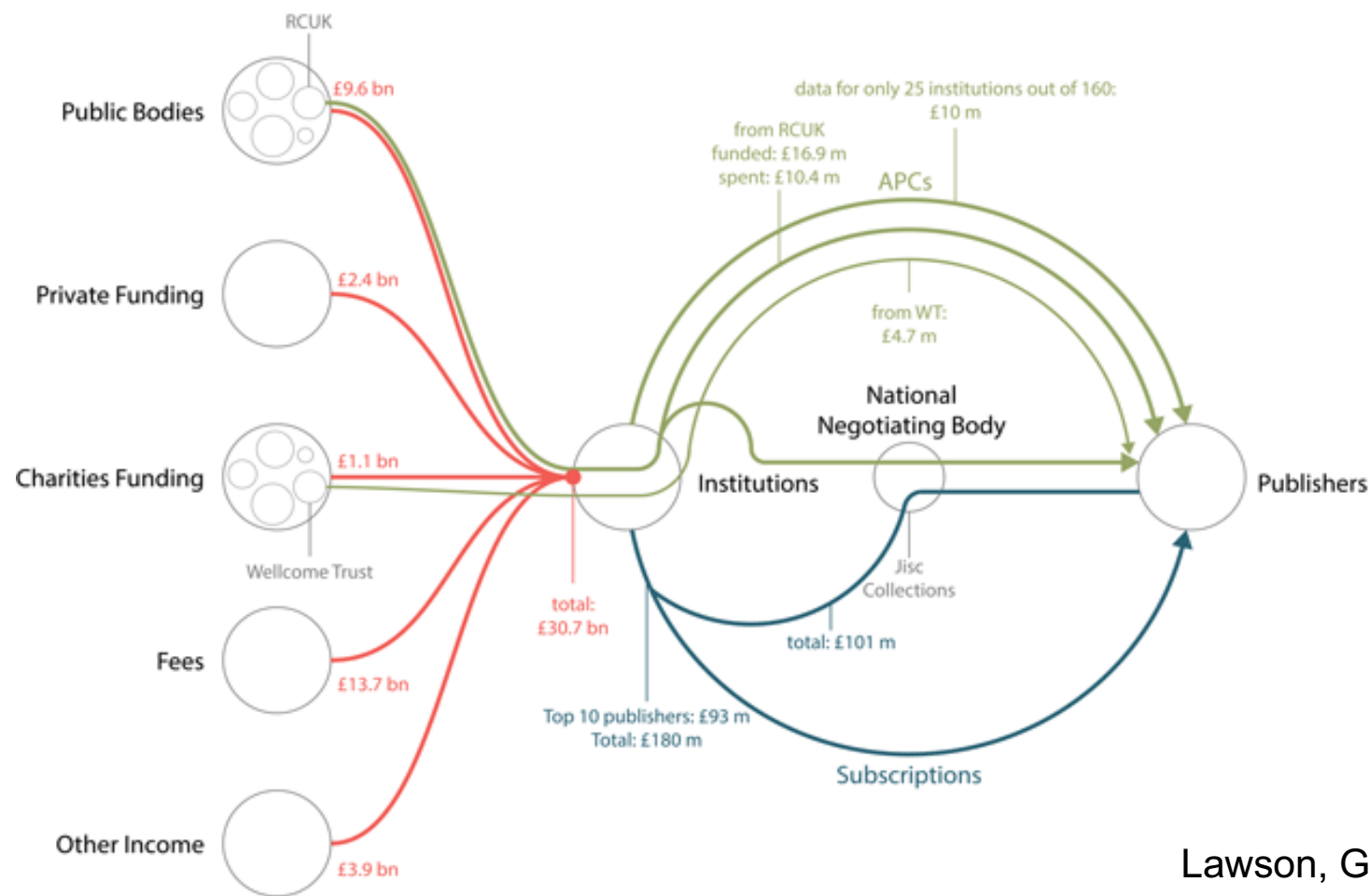


Lawson, Gray, & Mauri (2016)

Här exempel på Storbritannien

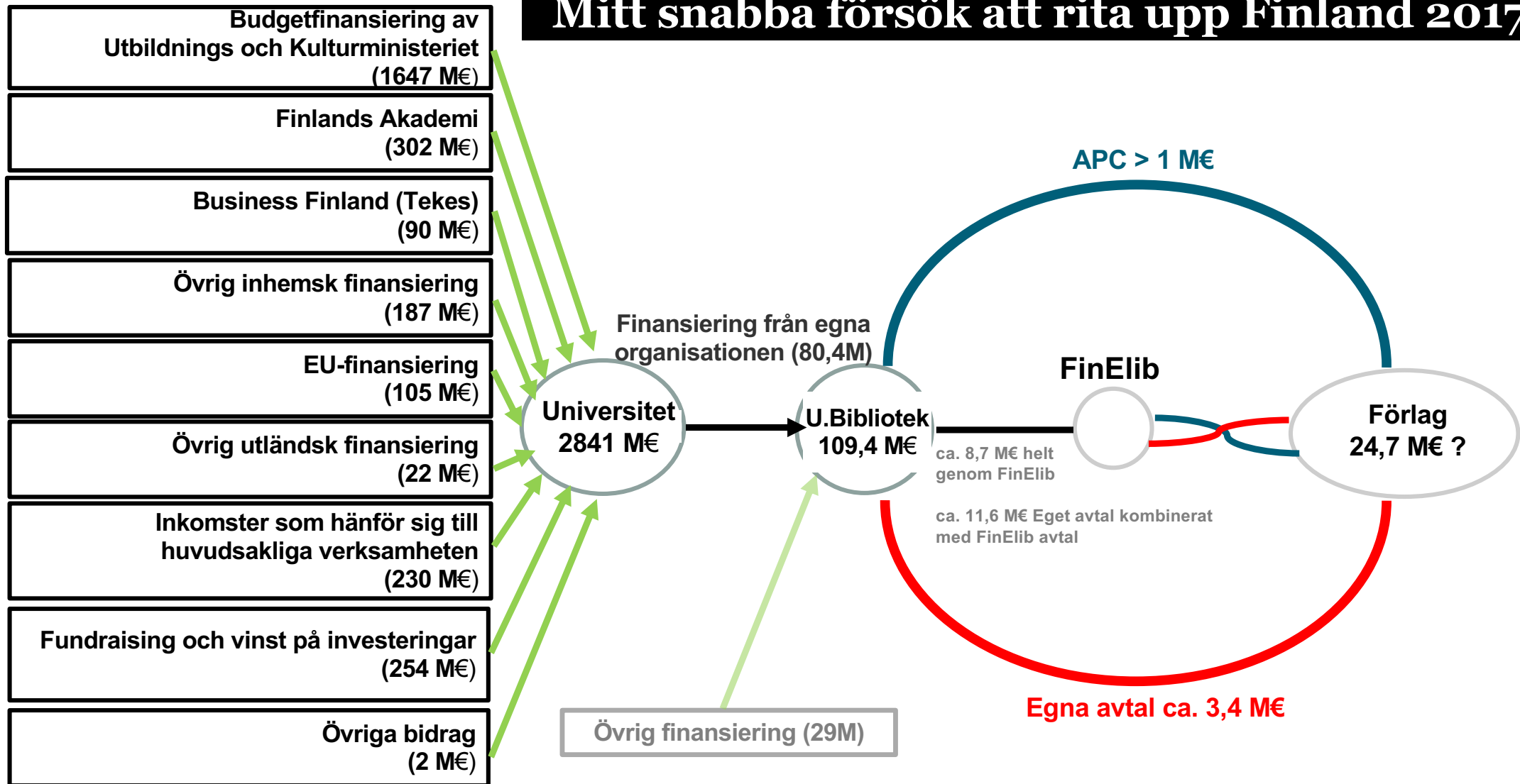


HANKEN

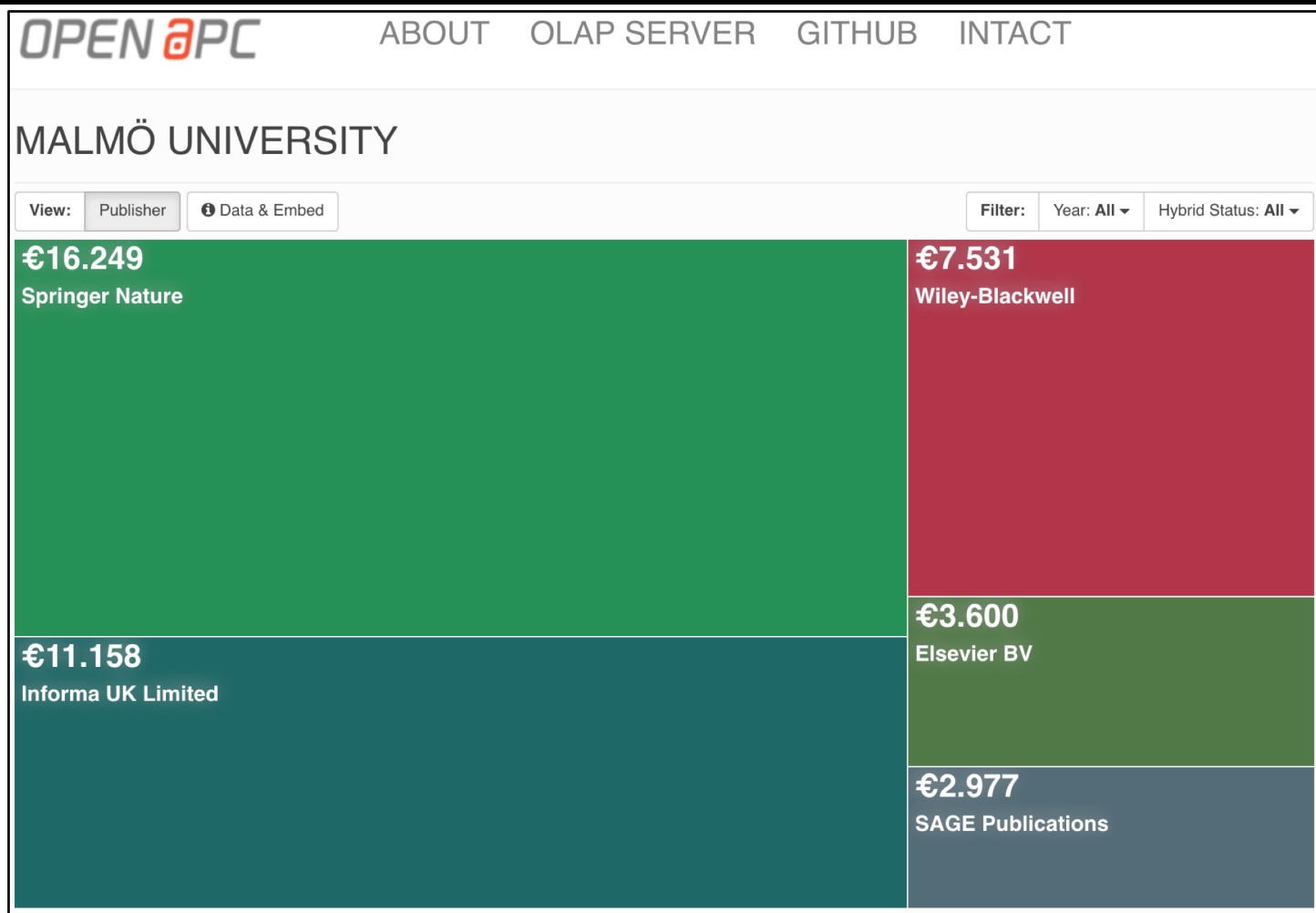


Lawson, Gray, & Mauri (2016)

Mitt snabba försök att rita upp Finland 2017



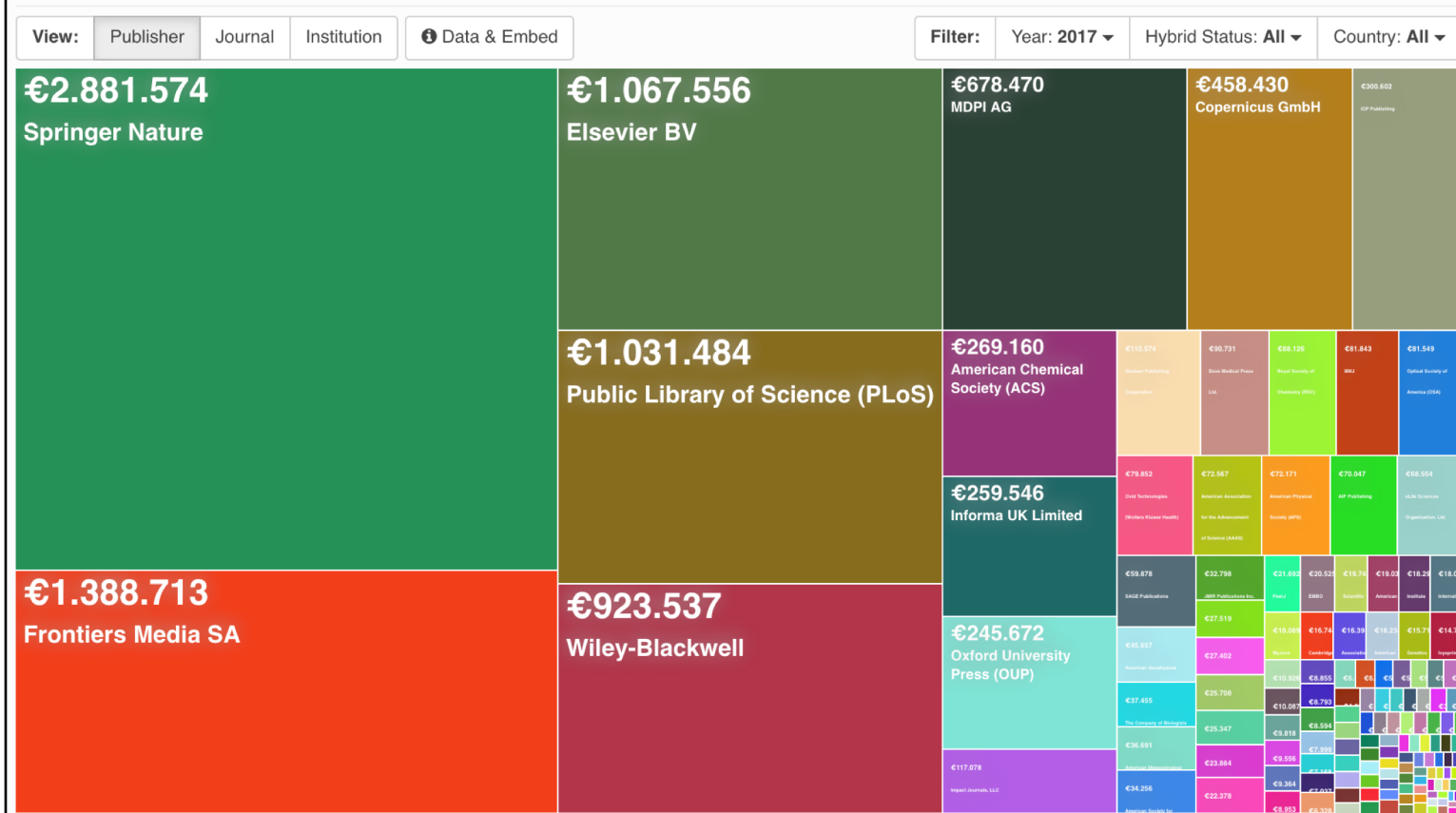
Skulle vara viktigt att information om kostnader samlas in



<https://treemaps.intact-project.org/apcdata/malmo-u/#publisher/>

Gör det möjligt att få en helhetsbild av pengaflödena

COMBINED (COST DATA FROM OPENAPC AND OFFSETTING DATASETS)



<https://treemaps.intact-project.org/apcdata/combined/#publisher/period=2017>

Publiceringsfonder

- » **Publiceringsfonder har visat sig ha två olika effekter**
 - » Ersättning
 - » Stimulans
- » De flesta publiceringsfonderna i Europa exkluderar användning av medel för hybrid OA.
- » Finns olika arrangemang gällande hur medlen till fonderna samlas in, kan vara universitet som självständigt sköter saken eller så involveras även forskningsfinansiärer.
- » OA har visat sig vara en påverkande faktor vid publiceringsbeslut.



http://repository.jisc.ac.uk/6665/1/Financial_and_administrative_issues_around_APCs_for_OA_June_2017_KE.pdf

Hybrid Open Access, vän eller fiende?



- » Koncept = Publicera öppet i prenumerationsbaserade journaler mot avgift.
- » Lanserades initiiellt av Springer år 2004 i testsyfte ("Open Choice"), nu något de flesta prenumerationsbaserade journaler av de stora förlagen erbjuder.
- » Generella prissättningen varit relativt hög från starten, ca. 3000 USD per artikel.



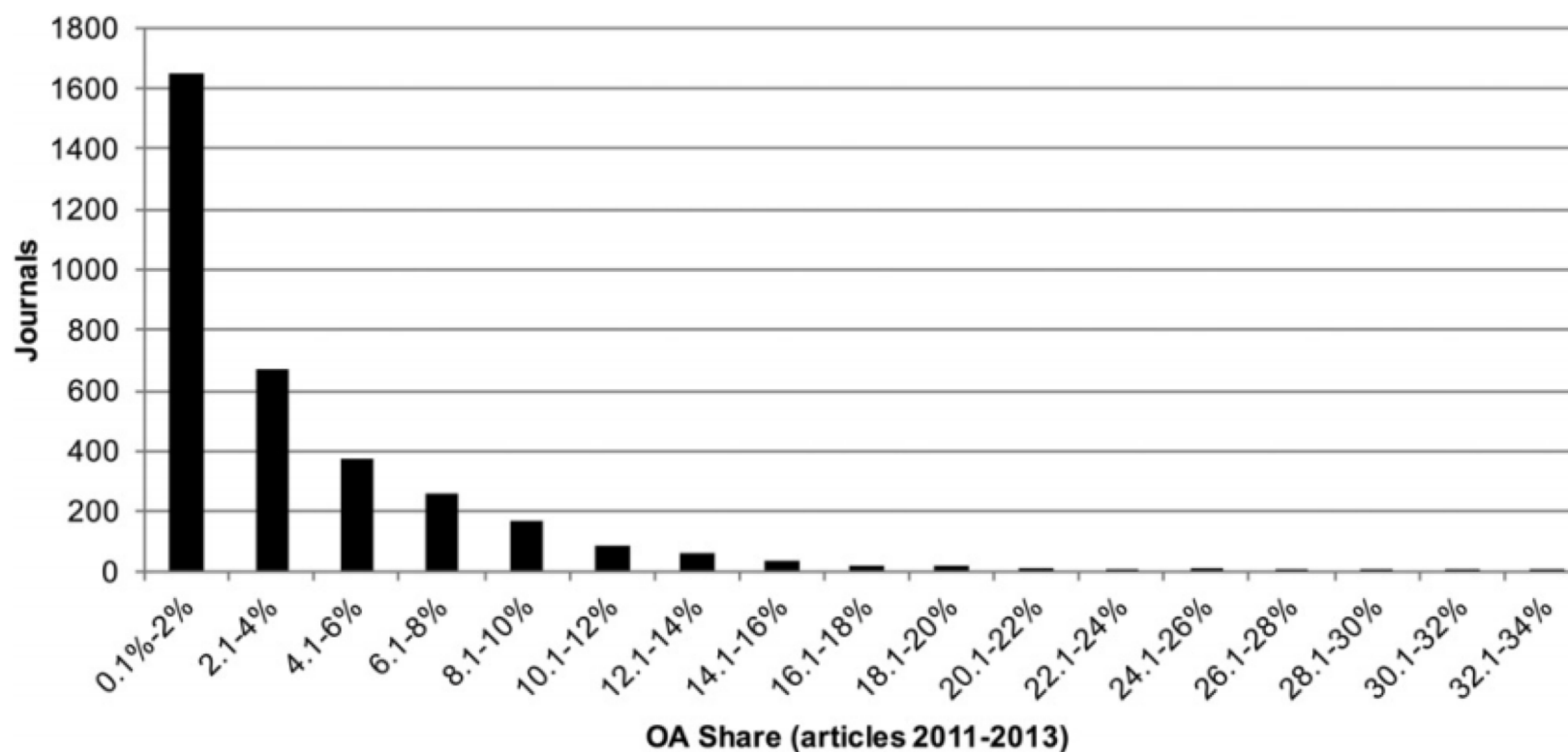


Fiende?

- » "Double Dipping" = Öppna artiklar har ingen effekt på priset av prenumerationer.
- » Enskilda lösa fakturor och extra administrativa processer.
- » Öppna artiklar är svåra att identifiera och komma åt, undangömda.
- » Olika tekniska och administrativa problem i att betalda artiklar faktiskt är och hålls öppna.
- » Introduktionen av hybrid OA har ofta skett i samband med stramare villkor för parallellpublicering för journaler (Gadd & Troll Covey 2017).
- » Som "övergångsmekanism" för journaler till komplett OA är modellen osäker då förlagen har full kontroll över sådana beslut.

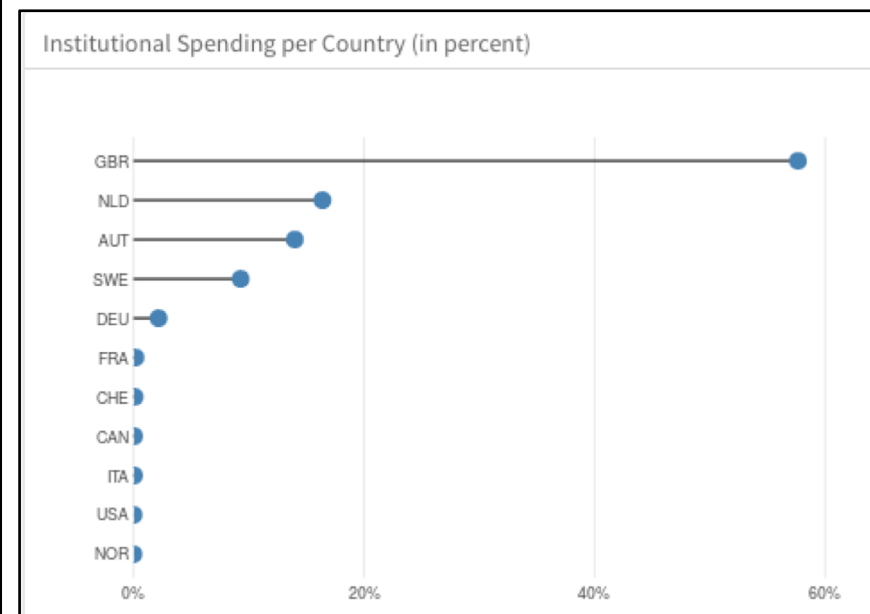
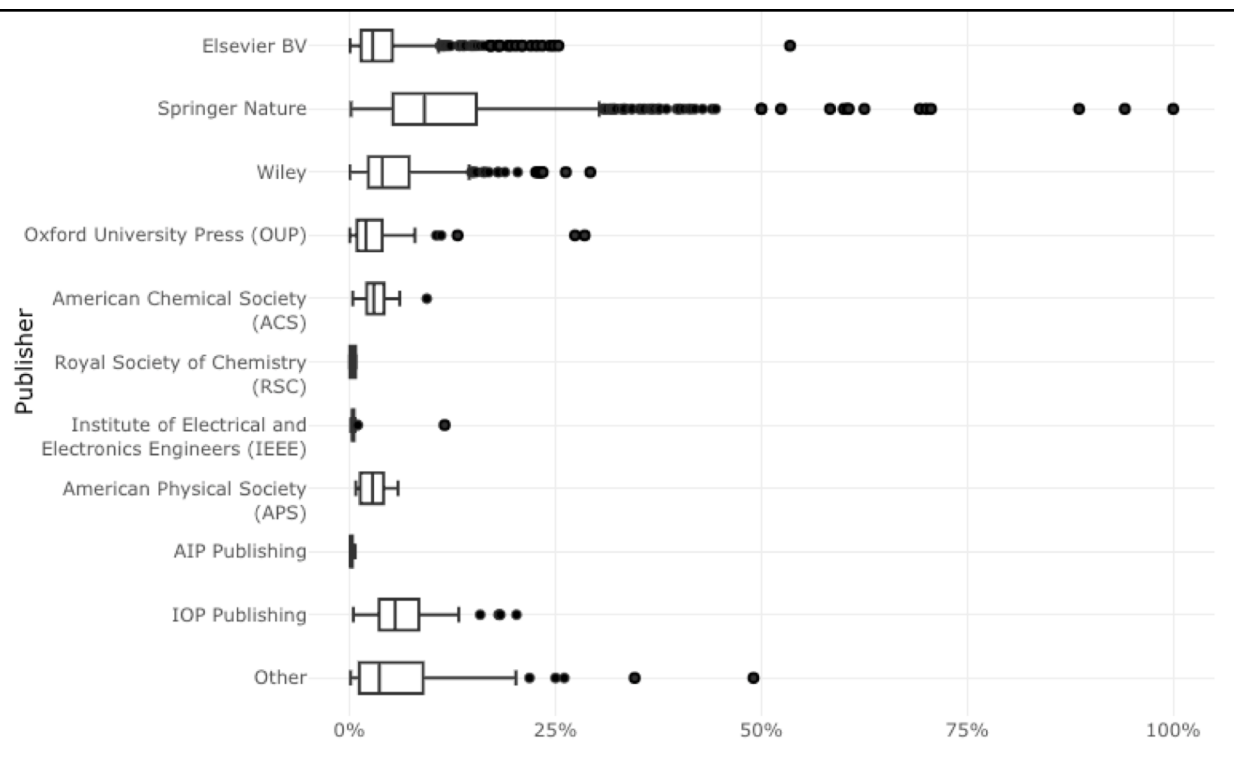
Redan 2013, före offsetting tog fart, fanns mycket journaler med relativt höga OA %

M. Laakso, B.-C. Björk / Journal of Informetrics 10 (2016) 919–932



Laakso & Björk (2016)

*Nu finns mycket bättre verktyg till hands,
men insikterna liknande....*



<https://najkoja.shinyapps.io/hybridoa/#section-compare>



Vän?

- » Låter forskare publicera öppet i bekanta och väletablerade journaler.
- » Finns enstaka exempel där Hybrid OA fungerat transformativt för journaler.
- » Som en del av så kallade "Read & Publish"/Offsetting avtal var kravet är ett **rimligt helhetspris** och siktet är på omställning av publiceringsavtal har Hybrid OA en central roll.
- » **Men utanför denna typ av avtal, som ännu är sällsynta, så är Hybrid OA inte kostnadseffektivt varken på kort- eller lång sikt.**



Många olika "planer" har skapat hopp genom OA:s korta historia, bl.a:



- » Plan A – Parallellpublicering (~1995 ->)
- » Plan B – Konvertering av etablerade journaler till OA (~2000 ->)
- » Plan C – Skapande av en massa nya OA journaler (~2008 ->)
- » Plan D – Hybrid OA (~2010 ->)
- » Plan E – Offsetting/transformativa avtal (~2015 ->)
- » Och nu senast...

Plan S



- » En gemensam strategi bland 13 Europeiska forskningsfinansiärer för att styra publicering av forskningsresultat till OA journaler och publiceringsplattformar från och med 2020.
- » Hybrid OA explicit inte en tillåten form av OA.

Förlagen är inte långsamma att reagera, är detta Hybrid 2.0 ?



 **Richard Poynder** @RickyPo · Oct 19

Plan S is unveiled on 4th September. 13 days later Elsevier launches an OA clone of its hybrid journal **Water Research** called **Water Research X**. Is it **X** for Europe and the original for rest of the world? Might **Water Research S** be better? [twitter.com/watermicrobe/s...](https://twitter.com/watermicrobe/status/1053160468662157312) h/t @marcvanderkamp

Water Research

A Journal of the [International Water Association](#) (IWA)

Editor-in-Chief: [Mark van Loosdrecht](#)

[View Editorial Board](#)

Water Research X

Editor-in-Chief: [Mark van Loosdrecht](#)

[View Editorial Board](#)

Water Research

Welcome to the online submission and editorial system

Water Research publishes refereed, original research papers on the science and technology of water quality and its management. The broad outline of the journal's scope includes:

- Treatment...

[Read more](#)

Water Research X

Water Research X is a gold open access journal.

The Editors and editorial process for Water Research X, providing the same reputable peer-review process as Water Research.

New articles should be submitted to the Editorial Office. We will handle the peer review...

[Read more](#)

10 28 29

<https://twitter.com/RickyPo/status/1053160468662157312>

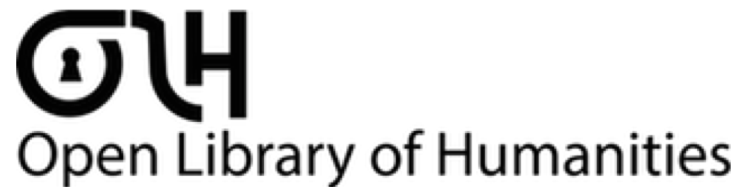
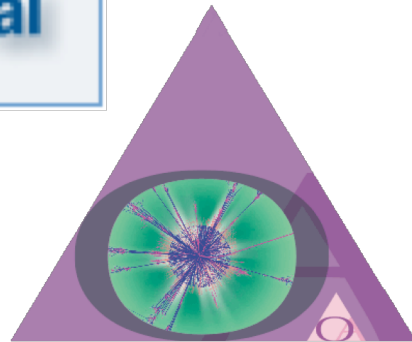
Hur framåt?

Vem bestämmer? Vem skall betala?



- » Skiftet till öppen publicering ställer krav på förändring i hur systemet som helhet finansieras. En del organisationer kommer betala mindre än förr, andra måste betala mera.
- » Övergången **måste** ha starkt stöd både uppifrån ner (vetenskapspolitik, finansiering) och nerifrån upp (forskare).
- » Skulle vara viktigt att man på alla nivåer generellt kunde komma överens om att det är en övergång vi står inför, ett skede man gärna skulle skynda på. Lokalt och globalt.

*Discipliner har utvecklat mycket olika
sätt för att göra publikationer mer öppna*



arXiv.org

En kort lektion finska: den förnyade finansieringsmodellen för universitet innehåller incentiv för att publicera Open Access



HANKEN

42 %

Koulutus

30 % Suoritetut alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot

- Josta ylemmät kk-tutkinnot 19 % ja alemmat kk-tutkinnot 11 %
- Kertoimet tavoiteajalle ja toiselle tutkinnot sekä alakohtaisuudelle
- Tavoitekatto ylemmille korkeakoulututkinnoille

5 % Jatkuva oppiminen ja yhteistyö

4 % Työllistyminen ja työllistymisen laatu

- 2 % työlliset vuosi valmistumisen jälkeen, 2 % uraseuranta

3 % Opiskelijapalaute

8 % Suoritetut tohtorintutkinnot

Julkaisut

- Vertaisarvioidut: julkaisufoorumin tasoluokka 3 (kerroin 4), luokka 2 (3), luokka 1 (1) ja luokka 0 (0,1).
- Avoimesti saatavilla olevat vertaisarvioidut, kerroin 1,2
- Muut julkaisut, kerroin 0,1

Kilpailtu tutkimusrahoitus

- Josta kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus 6 %
- Josta kotimainen tutkimusrahoitus sekä kotimainen ja kansainvälinen yritysrahoitus 6 %

15 % Strategiaperusteinen rahoitus

- Osio A. yliopiston strategiaa tukevat toimenpiteet
- Osio B. hallitusohjelmasta ja valtioneuvoston tavoitteista lähtevät korkeakoulu- ja tiedepoliittiset tavoitteet, enintään
- Kansainvälistymisen näkökulma sisäänrakennettuna osana strategista rahoitusta

9 % Valtakunnalliset tehtävät

- Valtakunnalliset erityistehtävät, harjoittelukoulut, Kansalliskirjasto, Taideyliopisto

34 %

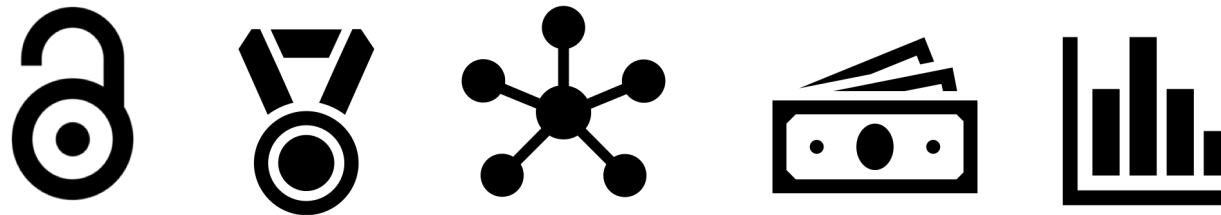
Tutkimus

24 %

Koulutus- ja tiedepoliittikan tavoitteet



Fem obligatoriska steg måste tas för att främja övergång till OA



1. Open access måste göras till en gemensam prioritet
2. System för meritering måste ses över
3. Sammarbete, koordinering and kommunikation
4. Gör ekonomiska beslut i linje med den utformade vetenskapspolitiken
5. Följ upp och analysera



Sammanfattning



- » Bibliotek bör inte ensamma kämpa med Open Access varken ekonomiskt eller strategiskt, det är en fråga som behöver stöd från alla riktningar.
- » Tills vidare förespråkar jag ett blandat angreppssätt till OA för att göra det på ett kostnadseffektivt sätt, marknaden och forskarfältet mognar som bäst och förhastade beslut blir lätt dyra.
- » Centralisering av resurser så tidigt i “kedjan” som möjligt att rekommendera.
- » **Bibliotekskonsortium är bland det bästa som finns**, en gemensam front kring de stora frågorna gör mycket möjligt.

*Öppet är bra, men inte till vilket
pris som helst*

Tack!



Källförteckning



Lawson, S., Gray, J., and Mauri, M. (2016). Opening the Black Box of Scholarly Communication Funding: A Public Data Infrastructure for Financial Flows in Academic Publishing. *Open Library of Humanities*, 2(1), 1–36.

<http://doi.org/10.16995/olh.72>

Gadd, E., & Troll Covey, D. (2017). What does “green” open access mean? Tracking twelve years of changes to journal publisher self-archiving policies. *Journal of Librarianship and Information Science*, 096100061665740–30.

<http://doi.org/10.1177/0961000616657406>

Schonfelder, N. (2018). Mirroring the impact factor or legacy of the subscription-based model?, 1–41.

<http://doi.org/10.4119/unibi/2931061>

Piwowar, H., Priem, J., Lariviere, V., Alperin, J. P., Matthias, L., Norlander, B., et al. (2018). The state of OA: a large-scale analysis of the prevalence and impact of Open Access articles. *PeerJ*, 6(4), e4375–23.

<http://doi.org/10.7717/peerj.4375>